

Ur *Fjärde internationalen* (Göteborg) 3/1990

Lloyd D'Aguilar

Nicaragua — blandekonominns förrädiska fallgrop

Svar till Paul Le Blanc

Majoriteten av de nicaraguanska arbetarna och bönderna röstade bort sandinisterna från regeringsmakten den 25 februari i år. Som anhängare av den nicaraguanska revolutionen är det vår skyldighet att börja värdera lärdomarna av detta nederlag. Den amerikanska imperialismen har redan dragit slutsatsen att det var deras kombinerade ekonomiska, militära och psykologiska påtryckningar som drev bort sandinisterna. Visst har de rätt i att detta spelade en betydelsefull roll, men det är ändå inte hela sanningen.

Andra revolutioner har överlevt mot svårare odds. Vi måste också se att det sandinistiska fallet inte var en direkt följd av kontras kulor, utan av hur arbetarna och bönderna röstade. Därför måste vi rannsaka oss: Vilket ansvar bar sandinisterna för att de förlorade massornas stöd? En närmare undersökning av denna aspekt av förhållandet mellan sandinisterna och de nicaraguanska arbetarna och bönderna är mycket värdefullare än att begråta imperialismens handlingar. När allt kommer omkring: förväntade vi oss att imperialismen skulle handla annorlunda?

Ytterligare en fråga står på spel. Som revolutionärer kan vi inte enbart visa vår solidaritet genom bl a demonstrationer till stöd för våra kampberedda bröder och systrar i t ex Nicaragua. Där vi är tvingade till det, måste vi också vara förberedda på att komma med kritiska råd. Vi skulle handla som sanna liberaler om vi begränsade vår roll till hejklackledarens, samtidigt som frågor restes om revolutionens inriktning. Undviker man detta kritiska ifrågasättande, löper man risken att lämna ”solidaritets”-rörelsen i de pessimistiska krafternas händer. Det finns inget viktigare i solidaritetsarbetet än att vara på sin vakt mot förvirringen inför skillnaden mellan att försvara en revolution mot imperialismens aggressioner och att okritiskt stödja ledningen för denna revolution.

Ett okritiskt accepterande av händelserna i Nicaragua finns, om än i en mycket sofistikerad form, i Paul Le Blancs recension av Alan Benjamins bok *Nicaragua: En oavslutad revolutions dynamik*¹ och i Le Blancs artikel *Valnederlaget i Nicaragua*.²

Som svar på en väldokumenterad bok om följderna av sandinisternas beslut att inte fördjupa revolutionen på samma sätt som skett på Kuba – och på så sätt bana vägen för sitt valnederlag (Violeta Chamorro har lovat att angripa många av revolutionens landvinningar) – intar Le Blanc, enligt min mening, en ganska fatalistisk ståndpunkt när han hävdar att den kombination av faktorer som relaterar sig till den nicaraguanska ekonominns underutveckling och den amerikanska imperialismens påtryckningar, endast gjorde några få alternativ möjliga för sandinisterna. Denna utgångspunkt är inte endast felaktig teoretiskt och politiskt, utan dömer underförstått ut det möjliga i en socialistisk revolution i alla länder i Tredje världen med liknande villkor.

Denna ståndpunkt är oerhört farlig i en tid när den internationella borgerligheten skördat stora propagandasegrar genom stalinismens sammanbrott i Östeuropa. Är Nicaragua (som aldrig betraktats som stalinistiskt) den senaste bekräftelsen på att socialismen blott är en utopisk dröm? Tiden kunde aldrig ha varit mer mogen för alla dem som förut okritiskt stödde

¹ ”Understanding the Nicaraguan Revolution: A Critical Review of Some of the Literature”, *Bulletin in Defense of Marxism*, oktober 1989.

² I *Fjärde Internationalen* nr 2/90. Le Blancs artikel finns även på marxistarkiv.se: [Valnederlaget i Nicaragua](#)

Nicaragua, som ansåg att en arbetarstat skapats o s y, att nu omvärdera dessa ståndpunkter i ljuset av den nya utvecklingen och att rättfärdiga de pessimistiska slutsatser som sandinisternas fall underblåser.

Alla enpartiregimer som säger sig vara socialistiska utsätts nu för påtryckningar att låta befolkningen formellt säga vad den tycker, (åtminstone) när det gäller att bestämma vem som skall styra landet. Det har hittills varit alltför lätt låtsas att så har varit fallet, eftersom det inte hållits några val där massorna kan göra sina röster hörda; att alla faktiskt sluter upp bakom den sittande regeringen. De apologetiska försvararna kan inte lika enkelt ignorera tecknen på kamp mellan stat och invånare. Med olika, konkurrerande politiska alternativ blir det svårare att strunta i massorna som en självständig politisk faktor.

Sandinisterna kan ta åt sig äran av att de redan från början gjorde klart att de inte skulle upprätta en enpartistat. De förklarade att de var för ”politisk pluralism”, d v s att borgerliga och arbetarorganisationer inte skulle utestängas från deltagande i den politiska processen. Men denna politiska pluralism baserades inte på den nationaliserade egendomen och på specifika politiska strukturer som garanterade arbetarklassens politiska och ekonomiska herravälde. Den var, som vi skall se, i grunden ett borgerligt parlamentariskt system, eftersom den garanterade den privata egendomen som grundval för det politiska systemet. Det är viktigt att inte blanda ihop arbetardemokrati med borgerlig demokrati, även om en arbetardemokrati inte nödvändigtvis skulle utesluta att borgarna ställer upp i valet.

Enligt sandinisternas uppfattning om politisk ”pluralism”, utstakade de själva sin egen politiska framtid genom beslutet att föra en ”blandekonomisk politik”. Detta var en beståndsdel i den politiska ”pluralismen”. Det var ingen verbal undanflykt, ingen läpparnas bekännelse. Det var en strategisk målsättning, vilket det sandinistiska ledarskapet ofta upprepade, även om dess innebörd aldrig till fullo förstods av sandinisternas anhängare. Enligt Tomas Borge:

kunde vi ha tagit över alla deras [de nicaraguanska kapitalisternas] företag och ändå inte störtats från makten; det är jag övertygad om. Men det avgörande för landets ekonomiska utveckling är vad som är bäst för det nicaraguanska folket. Så när vi talar om en blandekonomi menar vi det; och när vi talar om politisk pluralism menar vi det. Detta är ingen kortsiktig manöver, utan vår strategiska inriktning.³

Det finns en sådan uppsjö exempel på regimer i Tredje världen som försökt, men skändligen misslyckats, komma till sitt förlovade socialistiska land genom en ”blandekonomisk” politik, att det är förvånande hur någon kan ha reagerat annat än med extrem skepticism och oro inför sandinisternas deklARATION att de skulle genomföra denna politik. Det länder Alan Benjamin till heders att han var skeptisk.

Benjamins bok är överfylld av empiriska fakta som visar att sandinisternas blandekonomiska politik inte visade sig vara en taktisk reträtt för borgarklassens påtryckningar, vilket vissa hoppades, utan en politik som ledde till att borgarklassens stärktes och att det därigenom blev möjligt för dem att sakta men säkert undergräva sandinisternas ekonomiska och politiska makt. Ju mer sandinisterna gav efter för kapitalisterna, desto mindre ”patriotiska” blev de. Regeringens garantier för den privata äganderätten var inte för dem en välvillig gest, utan ett svaghetstecken.

Följande är en sammanställning, gjord av Benjamin, av hur sandinisterna blev allt mer beroende av kapitalisterna:

³ Nicaragua s 29.

- övertagande av den förra diktatorn Anastasio Somozas skulder på 1,6 miljarder dollar, plus ytterligare 180 miljoner dollar av Somozas privata skulder (det behöver knappast sägas att regeringen genom att överta skulden allvarligt begränsade möjligheterna till sociala investeringar);
- Generös kompensation till jordägare som fått sin jord "illegalt" ockuperade av bönderna, och för nationaliseringen av en del företag (alla kompensationer för nationaliseringen av privategendomen utgjorde en inteckning i framtida inkomster);
- Genom att politiskt inte lägga sig i de privata företagens affärer skedde avkapitalisering och kapitalflykt, som mot slutet av 1988 uppgick till 625 miljoner \$;
- de privata företagen fick statligt stöd, billiga krediter och koncessioner på utrikeshandel, vilket inte ledde till ökad produktion eller investeringar; en del av mottagarna gick (med sandinisternas vetskap) så långt som till att slussa över en del av pengarna ut ur landet — till contras;
- för att "sockra" avtalen för kapitalisterna, d v s "garantera ett klimat av industriellt och kommersiellt förtroende", förbjöd regeringen på obestämd tid strejker (vid ett tillfälle hotade jordbruksministern Jaime Wheelock att hugga händerna av de arbetare som gick ut i strejk;⁴
- ett tak för löneökningar infördes;
- både jord- och fabriksöckupationer förklarades slutligen ogiltiga;
- 64 000 bondefamiljer har fortfarande inte fått någon jord;
- 60 procent av ekonomin förblev i privata händer;
- ledare för icke-sandinistiska fackföreningar och organisationer på yttersta vänsterkanten förföljdes och vissa fängslades.

Följande är ett mycket talande citat från en sandinistisk basmedlem. Citatet visar på den misstro och den ojämlikhet som den sandinistiska politiken ledde till:

Regeringens ekonomers planer är inte bra... Det är sant att kriget är huvudorsaken till problemen, men det är inte hela förklaringen. En del gör slut på motsvarande tre löner och lever som miljonärer, medan jag inte kan köpa batterier till min radio. Vi behöver mer jämlikhet, tycker jag, eftersom revolutionen borde göra oss mer jämlika. Har jag fel? Jag säger till min fru: Det är inte svårt för oss att se hur en del regeringsmedlemmars fruar går ut välklädda tillsammans med borgerskapets fruar och organiserar bingo- och pokeraftnar för att skrapa ihop välgörenhetspengar till oss.⁵

Vi bör också tillägga att kriget mot contras krävde sin tribut (värden för över en miljard dollar förstördes). Dessutom drabbades Nicaragua av flera naturkatastrofer under denna period, t ex orkanen Joan 1988. En del av problemet var också USAs ekonomiska blockad, vilket inte Sovjetunionens mycket begränsade ekonomiska stöd på långt när kompenserade. En del har hävdats att detta var en av de viktigaste orsakerna till att den sandinistiska blandekonomiska politiken var riktig. Men var den det? Jag skall undersöka detta påståendet nedan.

Att ställa frågan om sandinisterna kunde ha handlat på något annat sätt är att ifrågasätta om de företrädde arbetarnas och böndernas historiska intressen, mot bakgrund av att de hade makten att bygga upp ett samhälle som företrädde dessa intressen. Det vore en strid om påvens skägg

⁴ Nicaragua, s 151.

⁵ Eric Toussaint, *International Viewpoint*, nr 179.

att diskutera vad sandinisterna skulle ha kunnat göra för att stärka arbetarmakten – denna fråga inte är aktuell eftersom det inte låg i deras klassintresse att göra det.

Min ståndpunkt är att det aldrig upprättades någon arbetarstat i Nicaragua, och det är diskutabelt om sandinisterna utgjorde en arbetarregering. De må ha varit oklart vad sandinisterna representerade under det första och andra året efter revolutionen, men det är ofattbart hur det fortfarande kan råda oklarhet om detta efter tio år.

Till frågan om vad sandinisterna representerar är det tillräckligt att upprepa att regimer, ur ett marxistiskt perspektiv, inte kan bedömas utifrån deras retorik eller ens klassammansättning, utan – och det är det avgörande – på grundval av deras program och politik. Historien visar klart att FSLN inte var ett marxistiskt parti, i den bemärkelsen att de endast stödde sig på arbetarna och att de hade en vision om ett nytt samhälle grundat på arbetarmakt. Ideologiskt var FSLN ett parti uppbyggt av konkurrerande politiska strömningar, även nationellt borgerliga och befrielseideologiska samt en fraktion som trodde på teorin om revolutionen i olika stadier.

Det blandekonomiska programmet var ett uttryck för nödvändigheten av att kompromissa med dem som motsatte sig en total brytning med det borgerliga samhället. Bland marxister borde det inte vara nödvändigt att debattera huruvida arbetarna kan erövra den sociala och politiska makten i en blandekonomi, på det sätt vi uppfattar den. Det är en teoretisk omöjlighet. Ändå hade sandinisterna, sedan de krossat Somozas armé, den absoluta militära makten. Och det var legitimt att förvänta sig att sandinisterna, under den fortsatta klasskampen, i ett försök att besegra fienden, skulle ha lagt revolutionens makt i händerna på arbetarna och bönderna, på samma sätt som 26 juli-rörelsen gjorde på Kuba. Men det gjorde de inte. Men frågan ställs om de kunde eller borde ha gjort så.

Det första stora problem som skapades av sandinisternas uppslutning bakom blandekonomin och som krävde ett radikalt svar, var det faktum att ägarna (som representerade 60 procent av ekonomin) – som en konsekvens av att kapitalisterna inte bar ansvaret för skötseln av fabriker och olika rörelser – avkapitaliserade, och med olika metoder illegalt exporterade den knappa utländska valutan ut ur landet (625 miljoner dollar), eller generellt inte producerade så mycket att det motsvarade det de fick från staten. Vad kunde sandinisterna ha gjort åt detta? Som en första åtgärd skulle de ha kunnat stärka arbetarkontrollen i dessa fabriker och stärkt arbetarnas självtillit när det gäller att styra sådana företag.

Denna politik hade till stor del minskat avkapitaliseringen och bidragit till att stoppa kapitalflykten. I kombination med nationaliseringar utan kompensation, hade sandinisterna då fått kontrollen över samhällets överskott, och haft bättre förutsättningar att omstrukturera ekonomin bort från den gamla, uteslutande exportinriktade produktionen. De hade bättre lyckats skaffa mat åt befolkningen och inte lägga den amerikanska ekonomiska bojkottens alla bördor på arbetarklassen. Hur kan någon påstå att detta inte hade gagnat revolutionen:

Paul Le Blanc ifrågasätter Alan Benjamins påstående att ”arbetarklassens hegemoni är omöjlig om den grundas på kapitalistisk egendomsrätt.” Han menar att detta är ultravänsterism. Lenin och Trotskij sägs ha ”förordat” en blandekonomi – något som tyvärr, enligt Le Blanc, gick till spillo under inbördeskriget och de utländska invasionerna. Utan några försök till slutsatser, går Le Blanc vidare genom att citera Trotskij i så hög grad att denna ”blandekonomiska” politik tömts på allt sitt innehåll, eftersom ”vi inte hade överlevt så att vi i dag kan fira revolutionens femårsdag” (min emfas).

Mitt svar är att om Ryssland 1917 skall stå som modell – och om bolsjevikerna när de stod inför inbördeskriget tvingades avsluta sin ”blandekonomi” som ett oeftergivligt villkor för att revolutionen skulle överleva – då är han mig svaret skyldigt varför man skulle vänta sig andra

resultat av sandinisterna. Varför skulle de förväntas framgångsrikt genomföra en sådan politik och hålla sig kvar vid makten, när bolsjevikerna inte kunde det? Det måste helt visst finnas några lärdomar att dra av denna historiska erfarenhet.

Än mer störande är att Le Blanc fortsätter skylla ”det alltför tidiga språnget över till en nationaliserad ekonomi” på den bortvittrade arbetardemokratin och byråkratiseringen av sovjetstaten. Det är förvånande att någon som är så ortodox som Le Blanc, i försvaret av sandinisterna, nu reviderar traditionella trotskistiska förklaringar av stalinismens och byråkratismens framväxt genom så ensidiga förklaringar. En diskussion om detta skulle ta för lång tid, därför vill jag bara göra följande klargöranden:

1. Att säga att Lenin och Trotskij förespråkade en blandekonomi är att anklaga dem för att vara socialdemokrater eller mensjeviker. Det finns inget i Lenins eller Trotskij's åsikter eller politik som på minsta vis skulle tala för att de hade för avsikt att låta de ryska kapitalisterna kontrollera ekonomin.
2. Det är ett faktum att de trodde att det fanns gränser för nationaliseringarnas omfattning, men Le Blanc bör inte förglömma att när arbetarna tog över de fabriker som saboterades, vilket var fallet i Nicaragua, tillrättavisade inte Lenin arbetarna eller lämnade tillbaka fabriker till kapitalisterna. Lenins huvudinriktning var att arbetarna skulle förberedas för att styra dessa fabriker. Detta var inte sandinisternas inställning, eftersom de förbundit sig att försvara den okränkbara äganderätten. De bolsjevikiska ledarnas beredvillighet att nationalisera ekonomin, bestämdes inte av någon önskan om att upprätthålla en balans mellan privat och statligt ägande, utan var en funktion av teknisk kapacitet och politiska överväganden (där det sistnämnda i sista hand avgjorde besluten).
3. Beslutet att övergå till ”krigskommunism”⁶ fattades just för att sovjetstaten skulle ha alla tillgängliga resurser för att kunna slå tillbaka kontrarevolutionen. Det hade varit otänkbart för bolsjevikerna att slåss mot kontrarevolutionärerna för sin egen överlevnad och samtidigt tillåta att de egna kapitalisterna, som stödde kontrarevolutionen, saboterade produktionen. Detta var det oerhörda som skedde i Nicaragua och det som bevisades i Sovjetunionen tycks vederlägga Le Blancs tro på att sandinisterna skulle kunna bekämpa contras och samtidigt tillåta kapitalisternas sabotage.
4. För att på nytt besvara Le Blancs tro att de ”för tidiga” nationaliseringarna ledde till den ryska revolutionens ruin, påminner vi om att Leo Trotskij (den man som antas ha förespråkade en blandekonomi) var bland de första att inse att den tidpunkt var nådd då den Nya Ekonomiska Politiken (NEP)⁷ inte längre var produktiv, och att han argumenterade för större investeringar för att utveckla industrisektorn och slå sig fri från kulakernas [de välbeställda bönderna ö. a.] strypgrepp över den nationella ekonomin. Stalins försenade svar på det förvärrade ekonomiska läget var tvångskollektivisering och andra former av förtryck av

⁶ Krigskommunismen var namnet på den period under ryska revolutionen, då man under inbördeskriget 1918-20 kämpade för sin överlevnad, mot de ”vita” inhemska kontrarevolutionärerna samt 14 utländska stater. Bolsjevikerna hade inte planerat nationalisera och centralisera ekonomin så mycket och så snart efter de kommit till makten 1917; de ursprungliga ekonomiska planerna var mer gradvisa. Men under inbördeskriget kom allt underordnas den militära kampen för överlevnad. En av följderna blev allt skarpare konflikter mellan sovjetstyret och bönderna. Deras produkter tvångsrekvirerades eller beslagtogs. En annan var en sjunkande produktivitet. Efter de tragiska händelserna vid Kronstadt 1921 var böndernas missnöje oerhört stort och krigskommunismen kom att ersättas med den Nya Ekonomiska Politiken (NEP). ö. a.

⁷ Den Nya Ekonomiska Politiken ersatte 1921 krigskommunismen (se föregående not). För att sätta fart på ekonomin efter inbördeskriget infördes NEP som en tidsbegränsad åtgärd. Den tillät en begränsad fri handel inom Sovjetunionen och utländska koncessioner vid sidan av den nationaliserade och statskontrollerade ekonomiska sektorn. NEP-politiken varde fram till 1930, då den ersattes av Stalins huvudlösa tvångskollektivisering och den första femårsplanen. ö. a.

bönderna. Detta var absolut inte vad Trotskij hade haft i tankarna. Icke desto mindre visar det att Trotskij inte kunde ha varit för en blandekonomi på annat sätt än att han, av rent taktiska skäl, tillät vissa kapitalistiska företag att verka. Detsamma gäller Lenin.

5. Le Blanc väljer att inte förstå arbetarkontrollens betydelse i ett kapitalistiskt ägt företag. Ingen påstår att arbetarkontroll är synonymt med socialism. Det är snarare ett sätt för arbetarna att utöva makten för att förhindra fabriksledningen eller ägarna att fatta beslut som inte gynnar arbetarnas och statens intressen. Arbetarkontrollen skall ses som bara ett övergångsskede på vägen mot arbetarnas självstyre. Inser Le Blanc inte att detta till viss del skulle kunnat förhindra avkapitaliseringen i Nicaragua?

Permanent revolution

Marxismen visar att ett socialistiskt samhälle inte uppstår av en slump. Kapitalismens störtande och uppbygget av socialismen är medvetna handlingar. Den marxistiska teorin innehåller därför en vision om hur detta nya samhälle uppstår. Den förkroppsligar en del av den taktik – grundad på erfarenhet – som kan användas för att komma dithän. Trotskijs teori om den permanenta revolutionen⁸ är på samma sätt en vidareutveckling av den marxistiska teorin, för att belysa den process genom vilken revolutionen blir möjlig i underutvecklade kapitalistiska samhällen. Utifall detta skulle glömmas bort; låt det vara sagt att Trotskijs teori inte utvecklades som en akademisk övning, utan med det uttalade syftet att bistå kampen för socialismen.

Sandinisternas nederlag reser frågan om huruvida detta var en negativ bekräftelse på Trotskijs påstående om att i länder där revolutionen försöker lösa de borgerligt-demokratiska uppgifterna, kommer detta inte lyckas — såvida inte revolutionen omvandlas till en socialistisk. Det är inte möjligt att i denna korta artikel föra en meningsfull debatt med Le Blanc i denna fråga, eftersom vi är miltals ifrån varandra när det gäller den socialistiska revolutionens ABC — eller åtminstone när det gäller Nicaragua.

I Le Blancs analys av sandinisternas nederlag⁹ hävdar han att proletariats diktatur uppnåtts i Nicaragua:

Vi har hävdad att proletariats diktatur, definierad som de arbetande massornas politiska hegemoni, upprättats genom den sandinistiska revolutionen. Den kommande regimen kommer säkert göra sitt bästa för att radera den. De nicaraguanska massornas medvetande har, under nuvarande villkor, visat sig vara för outvecklat för att garantera arbetarmaktens framtid.¹⁰

För Le Blanc var på så vis den nicaraguanska revolutionen, under de tio årens erfarenheter, en positiv bekräftelse av Trotskijs teori. (Hans enda problem är väl att övertyga de nicaraguanska massorna om att så var fallet.)

Här är det vara nödvändigt att upprepa att de fakta som redan nämnts utesluter att proletariats diktatur uppnåtts i Nicaragua: Det rådde ingen arbetarkontroll som kunde uppväga den kapitalistiska misskötseln (vilket, enligt Le Blanc, inte heller var nödvändigt);

⁸ Trotskij utarbetade teorin om den permanenta revolutionen. Teorin säger att för att ens nå upp till och befästa de borgerligt demokratiska uppgifterna som jordreformer i ett underutvecklat land, måste revolutionen gå bortom den demokratiska (borgerliga) revolutionens uppgifter till en socialistisk revolution. I ledningen för denna revolution sitter en arbetar- och bonderegierung (då råder med marxistisk terminologi "proletariats diktatur"). Denna revolution sker därför inte i "stadier" (först ett stadium av kapitalistisk utveckling som följs av en socialistisk revolution – någon gång i en obestämd framtid). Revolutionen är med andra ord permanent, gränslös, oavbruten och leder till ett efterkapitalistiskt stadium. För vidare läsning rekommenderas Trotskijs skrift *Resultat och Framtidsutsikter*, Bokförlaget Röda Rummet, Stockholm 1983 och "Teorin om den permanenta revolutionen av Pierre Frank", *Fjärde Internationalen* nr 3/83. ö. a.

⁹ Se Paul Le Blanc, "[Valnederlaget i Nicaragua](#)" (från *Fjärde Internationalen* nr 2/90).

¹⁰ *Fjärde Internationalen*, nr 2/90, s 78.

det fanns ingen statlig "hegemoni" över ekonomin (60 procent låg i privata händer); en ekonomisk planering var inte möjlig eftersom ekonomin var helt underordnad värdelagen; det politiska förhållandet mellan sandinisterna och fackföreningsrörelsen var som bäst stridslysten; det politiska systemet sandinisterna upprättat innehöll ett minimum av demokrati, men inget liknade 1917 års sovjet; ideologiskt förberedde sandinisterna inte arbetarna på att bli de verkliga makthavarna i Nicaragua.

De som därför stödjer sandinisterna och deras blandekonomiska politik, men anför en försiktig kritik om behovet av demokrati underifrån talar med kluven tunga, eftersom det är omöjligt att ha "demokrati underifrån" när 60 procent av ekonomin kontrolleras av privata kapitalister. De två utesluter varandra ömsesidigt. Det finns klara gränser för när det ens kan råda ett arbetarnas självstyre i de statliga företag som är underordnade värdelagen. Dessa företag skiljer sig på intet vis från kapitalistiska företag. Arbetarnas intressen kommer alltid att offras för profiten.

Om proletariatets diktatur hade rått i Nicaragua, tror jag att Le Blanc gjort bäst i att medge att den också upprättats i många andra länder i Tredje världen: Angola, Moçambique, Guyana och Grenada (1979-1983) o s y, där blandekonomin prövats och misslyckats. Jag undrar om han skulle vara beredd att hävda samma sak i dessa länder, eller förklara skillnaderna.

Genom att åberopa Trotskij som försvarare av "blandekonomin" framställer Le Blanc Trotskij's teori om strategin bakom den permanenta revolutionen som likvärdig med folkfrontens stadieteori. Utifrån teorin om den permanenta revolutionen skulle han ha kunnat förutspå ett oundvikligt nederlag för den nicaraguanska revolutionen, p g a dess oförmåga att gå över till det socialistiska stadiet. Le Blanc berövar teorin dess mest bärande beståndsdel och omstuvlar den till reformism, då han inbegriper blandekonomin som ett av dess huvuddrag!

Socialism i ett land

Paul Le Blanc är så såld på idén om blandekonomin att inte ens de ökade förutsättningarna för att borgarklassen skulle kunna återkomma till makten får honom att reagera. Även fortsättningsvis grundar Le Blanc sin analys på teorin om den permanenta revolutionen (så tror han i alla fall), och gör det denna gång på en av beståndsdelarna; dess innebörd är att revolutionens möjligheter att överleva i efterblivna länder i det långa loppet är avhängigt världsrevolutionens utveckling – framför allt i de utvecklade industriländerna. Le Blanc är tryggt i hamn med framtidsutsikterna att sandinisterna är borta från makten. Han argumenterar torrt och akademiskt att detta var något man kunde förvänta sig, eftersom världsrevolutionen inte tagit några steg framåt. Det är bättre att tillåta de borgerligt oppositionella krafterna att ta över regeringsmakten och för FSLN att "spela en oppositionell roll" eftersom "nationalisering av ekonomin" bara skulle leda till "kaos och politisk auktoritarianism". Min enda fråga är: Om Le Blanc inte anser att det var mödan värt för sandinisterna att slåss för att behålla makten, varför skulle det nu vara bättre för dem att ta strid om makten som en "oppositionell kraft"? Vilka nya insikter eller perspektiv tror han att sandinisterna nu har att erbjuda de nicaraguanska massorna? Det är inte ett smädande epitet att säga att detta blott är svansviftarpolitik, eller trotskistisk mensjevism.

Mensjevikerna, det bör vi komma ihåg, höll benhårt fast vid en stelbent doktrin om att revolutionen skulle utvecklas i stadier: De vägrade stödja arbetarna när de tog makten i Ryssland av exakt samma skäl som Le Blanc när han säger att den nicaraguanska revolutionen skall bromsas: "tiden är inte mogen"; "vill inte ha ett auktoritärt styre", etc.

Le Blanc vänder sig helt och hållet till det sandinistiska ledarskapet – och inte till massorna – och uppvisar en i det närmaste paranoid rädsla för socialistiska åtgärder. Han bannar alla som

eftersträvar socialistiska åtgärder som ett sätt att stärka revolutionen, när de tror att "en socialistisk ekonomi kan införas i Nicaragua för att lösa landets mest akuta problem, utan att sprida den socialistiska revolution som skulle skaffa mäktiga ekonomiska allierade och partners i andra, mer industriellt utvecklade länder."

Att ställa socialistiska åtgärder i motsättning till behovet av att "utvidga den socialistiska revolutionen" är bara att lägga en rökridå för att försvara blandekonomin bankrutta ekonomi. Det grundas på det odialektiska antagandet att det nicaraguanska samhället kan hållas i någon sorts "jämviktstillstånd". Det faktum att socialismen endast kan fullbordas när den råder över hela världen, kan inte tolkas så att vi lägger ner våra vapen till dess den Stora dagen nalkas. Om det var detta Trotskij ansåg om förhållandet mellan den nationella och världsrevolutionen, hade han inte slagits så hårt för försvaret av den ryska revolutionen och försökt att få den på rätt kurs igen.

Slutligen, när det gäller den nicaraguanska revolutionens framtid, vill jag ha sagt att det inte är det minska kätterskt att vilja "bygga upp ett nytt politiskt parti i Nicaragua, grundat på Fjärde Internationalens historiska program, vilket utgör ett alternativ till det sandinistiska ledarskapets felaktiga politik". Och det är, enligt min mening, helt i sin ordning och kanske till och med lämpligt, att om vi finner att de beslut som fattades på Fjärde Internationalens världskongress 1985 allt för okritiskt stödde sandinisterna, leder till att detta sägs rent ut och att vi tar upp diskussionen på nytt.

Le Blancs misstag är att han tror att det är möjligt att bygga upp en revolutionär socialistisk rörelse i USA på grundval av en oklar förståelse av sambandet mellan situationen i Nicaragua och USA. En tillbakagång i Nicaragua är lika desorienterande för solidaritetsrörelsen i USA. Genom att skola de amerikanska arbetarna att stödja den permanenta revolutionen i Nicaragua kommer vi inte bara öka deras medvetande om den internationalistiska plikten, utan också uppmuntra den revolutionära vänstern i Nicaragua att spränga sandinisternas gränser. Det är fullständigt otillåtligt för revolutionära marxister att likställa en revolution med dess ledarskap; och vem kan ifrågasätta att det ännu återstår att höra de nicaraguanska massornas ord?

Översättning och redigering: *Lars Gus Kaage*

Ur *Bulletin in Defense of Marxism*, juni 1990